ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ศักยภาพของชุมชนชาน เมืองในการจัดการศึกษานอกระบบ

ชื่อผู้ เขียน : นายนิติธร เทพเทวิน

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต : สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ์ ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยทธ เปลี่ยนผดง อาจารย์ เอนก นาคะบุตร

กรรมการ

กรรมการ

~~บทคั~~ดย์อ

เป็นการศึกษาที่มุ่งทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้ การศึกษาวิจัยนี้ และการจัดการศึกษานอกระบบของชุมชนชาน เมือง ที่ได้รับอิทธิพลจากความ เจริญของสังคม เมือง ซึ่งส่งผลถึงกระบวนการรับรู้และการแสวงหาความรู้ของคนในชุมชน โดยกำหนดวัตถุ ประสงค์ของการศึกษาวิจัยไว้ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาลักษณะ รูปแบบและชนิดของการ ศึกษาตั้งเดิมที่มือยู่ในชุมชน เพื่อศึกษาและส่งเสริมศักยภาพของบุคคล กลุ่มและองค์กรต่าง ๆ ที่มีบทบาทต่อการจัดการศึกษาในชุมชน และเพื่อวิเคราะห์ผลของการจัดการศึกษานอกระบบ ที่ชุมชนดำเนินการ

ใช้วิธีการวิจัย เชิงคุณภาพผสมผสานกับการวิจัย เชิงปฏิบัติการ วิธีการศึกษา แบบมีส่วนร่วม (PAR)การวิเคราะห์ข้อมูล อาศัยแนวทางการวิเคราะห์ - สังเคราะห์ ปรากฎการณ์ทางสังคมตามแนวคิดของ กาญจนา แก้วเทพ ใน 2 ลักษณะ คือ หาสา เหตุของปรากฏการณ์ และการวิเคราะห์ตูสาระเบื้องหลังปรากฏการณ์

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

- ลักษณะของการศึกษาตั้ง เดิมในชุมชน เป็นการศึกษาตามความจำ เป็นกล่าวคือ สิ่ง ที่ชุมชน เห็นว่า เป็นสิ่งดึงาม เป็นคำสั่งสอนและความ เชื่อของบรรพบุรุษก็จะนำมา อำยทอด สั่งสอนอบรม โดยครอบครัว วัดและผู้รู้ในชุมชน

มยนด

- รูปแบบการศึกษาดั้ง เดิมในชุมชนได้แก่ การอบรมสั่งสอน กำหนดให้ยึดถือ ปฏิบัติในลักษณะประ เพณี พิธีกรรมทางศาสนา การพูดคุยแลก เปลี่ยนข้อคิด เห็น ข้อคิด สุภาษิต และการ เล่นพื้นบ้าน
- ชนิดของการศึกษาตั้ง เดิมในชุมชน ได้แก่ ความรู้ เรื่องภาษาท้องถิ่น ความ เชื่อของบรรพบุรุษและความ เชื่อทางศาสนา วัฒนธรรมท้องถิ่น การประกอบอาชีพการ เกษตร และวิธีการดำ เนินชีวิตครอง เรือน
- บุคคลผู้มีบทบาทในการจัดการศึกษาในชุมชน ได้แก่ เจ้าอาวาสประธาน กรรมการการศึกษาประจำหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ครูใหญ่โรงเรียน โดยทำหน้าที่ทั้งเป็นผู้ชี้แนะ และมีการถ่ายทอดความรู้ในชุมชน
- กลุ่มที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาในชุมชน ได้แก่ ผู้แทนกลุ่มบ้าน ผู้ปกครอง นักเรียน แม่บ้าน คณะครู และสื่อมวลชนภายนอกมีบทบาทในการให้ข่าวสาร ข้อมูล และ และวิทยาการสมัยใหม่
- องค์กรที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาในชุมชนได้แก่ ผู้นำหมู่บ้าน กรรมการ ศึกษาประจำหมู่บ้าน วัด โรงเรียน ครอบครัว โดยการส่งเสริมให้ความรู้ด้านการพัฒนา การใช้กระบวนการกลุ่ม การมีระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม และการบำรุงรักษาศิลป วัฒนธรรมท้องถิ่น
- สำหรับศักยภาพของชุมชนและผลของการจัดการศึกษานอกระบบ พบว่า
  บุคคล กลุ่ม และองค์กรต่าง ๆ มีการแสดงบทบาทที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน สอดคล้องใน
  ลักษณะ 3 ประสาน คือ บ้าน วัด โรงเรียน สามารถนำมาจัดการเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้
  ผ่านระบบและกลไกของชุมชน เพื่อเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้คนในชุมชนมีความรู้
  ความเข้าใจ ในระดับที่ทัดเทียมกัน

Thesis Title:

Potentiality of Suburban Community in Managing

Nonformal Education

Author:

Mr. Nitithorn Thepthewin

M.Ed. :

Norformal Education

Examining Committee:

Assist. Prof. Dr. Chukiat Leesuwan Chairman
Assist. Prof. Yonguth Plianpadung Member
Lecturer Anage Nakabut Member

Abstract

This study was aimed at trying to learn about and understand learning conditions and non-formal education carried out in a suburban community influenced by urban society growth and prosperity. Such influence was believed to affect, one way or the other, the learning perception process and knowledge search of suburban community members. More specifically, the study had as its objectives the following: To identify and examine the nature, types and formats of traditional, existing educational activities; to seek ways and means of edriching and enhancing individual, group and organizational potentialities bearing relevance to community education efforts; and to evaluate the rusults of non-formal education activities carried out by the community. The researcher adopted the PAR approach to achieve the objectives.

Data analysis was based on Kanjana Keawtep's social and phenomenological analysis-synthesis approach which was marked by the search for caused of phenomena and analysis of contents of such causes.

Findings were as follows:

- Traditional community education found was necessity-driven, i.e., that which the community felt good and virtuous. Contents comprised ancestors' teachings and beliefs and they were passed on by families, temples and community sages.
- Traditional community education was found to take the forms of informal educating and preaching, traditional code of conduct, religious rites and rituals, proverbs, natural exchanges of ideas and folk games.
- Identified traditional community education types included local dialect insight, ancestor and religious beliefs, local culture, agricultural occupations and family life.
- Figures playing key role in community education affairs were local temple abbot, village education committee head, village had and local primary school principal. These people served as educational guides and knowledge transferers.
- Groups found active in community education affairs included representatives of village sub-units, parents, students, housewives, teachers and mass media from outside.
- Village education committee, temple, school and family, as organizations and institutions, also took part in community education, e.g., providing villagers with development-related knowledge, utilizing group process, fostering order and discipline, teaching morality and ethics, promoting the conservation of local art and culture.

- As regards community potentialities and results of non-fomal education activities it was found that individuals, groups and organizations/institutions interacted and supported each other. Family, temple and school joined hands in organizing learning activities, transfering knowledge through community systems and channels, reinforcing each other to the point community members possessed similar, equal understanding about certain issues.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright© by Chiang Mai University All rights reserved